

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

36. An privilegiatus audire Missam in Oratorio privato domus suæ teneatur in diebus festivis, si, v. g. non possit adire Ecclesiam, & sit carceratus, vel agrotus? Et in exemplum adducuntur alii ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

De Oratoriis Priuatis. Ref. XXXV. &c. 49

nouissimè Sacra Rota Romana coram Rojas in causa Marianè seu Accièni Beneficij die 10. Jun. 1648. quod in dubio semper præsumitur, ut docet Aymon conf. 301.

st. & habens predicationem Bullam non tenetur tempore interdicti audire Missam. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 19.

4. Nota quod post hæc scripta peruenit ad manus meas Opus de Sacrificio Missæ P. Thomas Tamburini, qui in lib. 1. cap. 1. §. 1. m. 2. supradicatum nostram sententiam me citato, tucter & tenet: sic enim affert: (Si talis Prærogatus transferat domiciliū in aliam Diocesim, ex Panormitanæ, v.g. ead ad Messianensem, non emitit prærogatum; sed ibi poterit illo vii. Ratio est: quia hoc Prærogatum est personale, quod personam sequitur, nec afixum loco: & illud Diæcessis talis, non appetitur restituere, seu taxatiue sed solum demonstratur in hunc casum. Tili qui nunc eis Diæcessis talis. Ita Tamburinus, qui n. 7. bene notat in tali casu neccesse est, ut, si accedit Episcopus aut eius vicarius locum suum approbaturus.

RESOL. XXXV.

At quia habet licentiam, ut possit audire Missam in Oratorio domus sua, se est infirmus, aut carceratus, teneatur illam in diebus festiñis audire?

Emittat habentem Bullam Cruciatæ non teneri Missam audire tempore interdicti. Ex part. 4. tr. 4. & Msc. Ref. 30.

5.1. Affirmatio videtur respondendum ex Azorius tom. 1. lib. 7. cap. 2. ver. Tertio queritur, Soto in 4. sendit. 13. q. 1. art. 1. d. 22. q. 3. a. . Medina in sum. 1. p. cap. 1. §. 1. & 1. §. 30. & aliis, quos citauit in 1. p. trist. 11. ref. 1. qui afferunt tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri Missam audire, & probant hoc sententia affirmativa, quia cum talis possit audire Missam ex licentia quam habet, ergo te-

1. Verum negatiuam opinionem tenendam esse putto quam nuerit Suarez in 3. part. quæst. 83. art. 6. disp. 6. scilicet Ledesma in summa part. 1. cap. 27. de Euchar. concil. 16. & nouissimè Agidius de Trullench. in exp. Bull. Cruciatæ lib. 1. §. 3. dub. 6. num. 9. quia talis non tenetur querere Sacerdotem, & dare dispensandum ut ibi Missam celebret, sed solum tenetur ex precepto audire Missam, & ideo nemo cogitur sumere Bullam, ut tempore interdicti possit Missam audire. Imo ego putto si Ledesma, Trullench & aliis sic impeditum non tenetur audire Missam in dicto Oratorio, quamvis graviter celebrantem, quia dicere Missam in priuatis dominibus, & Oratoriis approbatos, de se est odiosum, & prærogatum derogatorium iuris communis, de et dubia ratio inter hunc casum & casum tempore interdicti: Nam in casu interdicti sublatu impedimento nulla sit dispensatio in iure communii: nam Missa & diuina & celebratur ut debet & solet: at in his casu sublatu impedimento non celebratur Missa, regulariter & ordinariè celebratur, quia extra Ecclesiæ dicitur. Addo quod multi Doctores, ut Auila, Coimbra & alijs, quos adduxi loco citato, probabilitate afferunt, neque tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri sacrificium Missam audire,

RESOL. XXXVI.

An prærogatus audire Missam in Oratorio priuato domus sua teneatur in diebus festiñis, si v.g. non possit adiungere Ecclesiæ & sit carceratus, vel agratus?

Et in exemplum adducuntur alijs diversi casus & tandem inferunt, quod nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, ut tempore interdicti audire Missam pos-

tom. V.

sup. docte
serentibus quod habens prærogatum, vel gratiam audiendi diuina officia, et faltem Missam tempore interdicti, nisi interdictus sit ipse, vel dederit causam interdicto non audiens Missam in diebus festiñis Ecclesiæ, peccat mortaliter, modò possit sine minima difficultate eam audire, arg. tex. in l. Continuus, 137. §. illud f. de verb oblig. Et ratio est, quia iste prærogatus potest audire Missam: ergo tenetur. Secundo quia respectu huius iam non est interdictum, ergo tenetur, sicut antequam poneretur interdictum. Tertiò, si detento in carcere concedatur licentia, ut ead ad audiendam Missam, teneatur audire: ergo etiam in nostro casu. Quia rationes recte perpendantur, probant ad easum propositum, prærogatum teneri audire Missam in Oratorio priuato, si est carceratus, vel agratus, & non potest adire Ecclesiæ.

2. Et quidem in hac materia supponendum est duo ista esse valde diuersa videlicet utrum prærogatijs cadere sub præceptum ex vi ipsius prærogatijs, & aliud, utrum prærogatijs cadere sub præceptum non ex vi ipsius prærogatijs, sed ex vi alterius legis, seu præcepti extrinseci. De primo, & regulatiter loquendo, utrum prærogatijs non esse de præcepto, proinde neminem teneri suo utri prærogatio, dixi, regulariter, nam aliquando ipsummet prærogatijs obligat prærogatijs ad usum, ut est, verbi gratia, prærogatijs fori, & Canonis, quod habent Ecclesiastici; nequit enim Clericus renunciare prærogatijs fori, & conuenienti coram iudice laico, etiam in propriis causis, quando ipse est conuentus, neque renunciare prærogatijs Canonis, consentiendo ut alijs iniuriosè ipsum percutiant, & sic in multis alijs prærogatijs, quia primi, & per se Communiatem, aut statum prærogatijs respiciuntur, ut in prærogatijs particulari persona concessis nulla est difficultas, quia prærogatus potest non vi suo prærogatio. Si vero sermo sit de secundo tunc dico, posse prærogatijs obligari ad utendum suo prærogatio, si ab extrinseci usus illius prærogatijs etiam particularis sit præceptus, quod exemplificari poterit in multis casibus: verbi gratia, habeat quis prærogatijs non soluendo decimas, aut tributa, &c. & habeat pariter onera satisfaciendi variis creditoribus, si ponamus, quod soluendo decimas, aut tributa fiat imponens ex toto, aut ex notabilis parte ad satisfaciendum, certum est ex vi iustitiae teneri ad usum illius prærogatijs tanquam ad mediū hic, & nunc necessarium, & facile ad iustitiam seruandam, & tunc usus prærogatijs erit sub præcepto, non ex vi prærogatijs sed ex vi iustitiae obligantis debitorum ad soluendum quod debet, & ad ponenda media necessaria ad solutionem, si dependant à voluntate ipsius debitoris, & facile possint adhiberi. Ergo,

3. Sed his non obstantibus, negatiuam sententiam tenent plures DD. quos alibi adduxi. Et idem illam nouissime in terminis casus nostri tenet Pater Escobar in Theol. Moral. tr. 1. exam. 11. cap. 11. n. 97. ubi sic ait: Habet quis prærogatum, ut in Oratorio domus sua possit Missam audire: tenetur illam ibi audire, quando est infirmus, vel alia de causa exire non potest? Ex Suarez negatiuam respondeo, uti de prærogatio tempore interdicti afferri, ne scilicet ex prærogatio grauari ille videatur. Ita ille: cui addit Metallum, tom. 3. disp. 6. c. 6. & cap. 8. dub. 22. n. 123. & me citato, Pater Pellizz in Man. Regul. tom. 2. tr. 3. cap. 2. scilicet 2. num. 154. Tunc uia, ait ipse, nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, sup. hoc in

alibi in Ref.
præterita, &
in to. 3. tr. 1.
Ref. 102. §.
Dices. in
princ. & in §.
Sed ad hoc
propè fin. ¶
vers. Et sic.

Ref. præteri-
ta, & in aliis
eius annot.
posita ad lin.
§. textus.

E graria

Tractatus Secundus.

50

gratia sicut onerosa, & libera facultas in obligacione verterefur: tum quia, esto demus habentem priuilegium audiendi Missam tempore interdicti teneri illum audire; non ideo sequitur ad hoc idem teneri illum qui haber induitum Oratorij priuati: siquidem celebrare in Oratorio priuato est de odiolum, ac derogatoriis iuriis communis: in casu vero interdicti, si tollatur impedimentum, nulla petitur dispensatio in iure communi, ad hoc vt possit celebrare; siveque in his duobus casibus interuenient magna disparitas: ideoque non est eodem modo philosophandum de vtrisque, cum a diuersis non fiat illatio. Itaque ex his apparet utramque sententiam esse probabilem, & negatiuam talem esse etiam aduersari fatentur, vt Cenedus, Pater Bardi, & alii.

4. Dico igitur in casu nostro priuilegium non teneri audire Missam. Ratio est, quia dicere Missam in priuatis dominibus, & Oratoriis approbatis, de se est odiolum, & non tam decens ad reverentiam debitam huic sacrificio, & praeferentes generales Canones Ecclesie, siveque nulla est obligatio extendi tali priuilegio ad satisfaciendum praecerto de audienda Missa, quia nimis irum hoc non est tantum momenti, quale esse potest, vt sacrificium in priuatis locis sine virginis causa non fiat: cum longe melius sit Missam non audire, etiam si dies festus sit, quamam eam celebrare in domo, maxime si crebro fiat, & sine rationabili causa, praeferim cum quis ob alias causas non adeo graves ab hoc praecerto deobligent. Quo in casu etiam cessante impedimento excusatut ab hoc praecerto ob reverentiam Sacramenti. Nec est eadem ratio in hoc casu, quae est in casu interdicti: nam in casu interdicti, sublatu impedimento nulli fit dispensatio in iure communione Missa dicitur, & celebratur, vt debet, & solet: at in hoc casu, sublatu impedimento, cum celebratur Missa, vt regulariter, & ordinariè celebratur, quia cum illud Axioma: *Nemo cogitur vti sua priuilegio*, quia hoc priuilegium non auctorat violentiam, nec vim remanendi domi, sed tantum ut possit vti suo priuilegio, quod est posse facere domi celebrare, ad quod non tenetur. Vide omnino Ledesma in *summa*, tom. 1. de *sacram. Eucar.* cap. 27. concl. 16, qui assertit nostram sententiam negatiuam esse probabilem. Et illam praeferre Doctores citatos tenet Homobonus in *respons. cas. conscient.* vol. 1. respons. 41.

RESOL. XXXVII.

An in aliquo casu facultas audiendi Missam in Oratorio priuato transeat ad haeres priuilegia?
At an, quando filia matris habentis Indultum faciendo celebrare in Oratorio priuato concedatur, ut etiam, absente matre, ea possit cum sua familia ibi audire Missam, si mater sit mortua non possit filia amplius dicto Indulto gaudere? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 17.

§. 1. **A**ffirmatiuè nominatim contra me responder Pater Pellizarius in *man. Regul.* tom. 2. tr. 8. cap. 2. sect. 2. num. 153. ubi sic ait: Quæres quandiu dure concessio Oratorij priuati? Respondeo durare durante vita illius, cui facta est, adeoque eo mortuo finiri. Ita in terminis Diana part. 4. tract. 4. resol. 208. & probat, quia concessio ista est personalis: Priuilegium autem personale finitur morte personæ priuilegiatae, cap. *priuilegium de regul. iur. in. c. 1. vni. § ne autem. C. de caducis tollend. l. cum quis. §. 1. fin.* Verum si concessio fiat iis verbis, ac de ipsius Ordinarij licentia eius arbitrio duratura, quæ apponuntur in breui à nobis hic explicato mihi non placet hæc doctrina Diana: imo puto dictam concessionem durare usque dum legitimè reno-

cetur, vt pote pendentem ab arbitrio. Ordinarij locum durat usque dum reuocetur. Nec obstat, quod concessio ista est personalis, adeoque debet cessare per mortem eius, cui facta estnam quod dicunt Doctores priuilegium personale finiri morte priuilegiarij, bene limitatur à Castro Palao tr. 3. disp. 4. part. 1. §. 1. n. 4. ita in priuilegij concessione addantur verba, que perpetuatatem, ac transmissiōnem priuilegij ad posteros denotent; tunc enim priuilegium non debet reputari concessum soli priuilegiario, sed etiam aliis: Ut si dicatur concedo tibi in perpetuum hanc facultatem: tunc quippe priuilegium transit ad alios (v.g. ad familiam) alias particula, in perpetuum, est frustanea; quod in legibus, ac priuilegiis vitandum esse deciditur in cap. si *Papa. de privileg. in 6. & 1. 3. ff. de iure inv.* & quidam ita ut quælibet syllaba effectum aliquæ debeat fortiri. Quæ limitatio videtur procedere in casu nostro, itane quod concessio Oratorij sit ad arbitriū Ordinarij, quod potest durare post mortem illius, cui sit concessio, quæ durante durat concessio, ac proinde censor debet transmitti ad alios: quod si ea sit tibi tantum sub expresso nomine, vt constat ex verbis breuis, *Tibi quæ er afferis, &c. sit aliis (v.g. familia)* sub nomine implicito, ac virtualia, alias verba illa breuis, *Ac de ipsius Ordinarij licentia eius arbitrio duratura, nihil operentur.* Ut proinde concessio Oratorij priuati dici possit priuilegium personale quidem, sed transmissibile in alios, adeoque participare etiam de reali in quantum non finitur morte priuilegiarij. Puto autem ius talis concessiois ad Haeredes, sicut & alia quælibet iura testatoris. Hucusq; Pelliziat.

2. Sed hanc difficultatem communicauit cum principalioribus ministris huius Curiae, & aliis viris doctis, qui prorsus nostra sententia adhaeserunt; numquam enim Pontifex in concedendis talibus licencis habet intentionem, vt possint trasferre ad haeredes, cum mouatur ad illas coedendas intuitu persone, & meritorum Oratoris. Et quando hoc priuilegium Pontifices volunt ad haeredes transferre, hoc solet apertis verbis in Breibus explicare. Et ideo ad Clausulam adductam à Patre Pellizzio respōdeo illa verba, ac de ipsius Ordinarij licentia eius arbitrio duratur, intelligenda esse durate vita ipsius Oratoris, ac ideo ipso mortuo extincta remaneat facultas, & indultus. Vnde ex his non adhaereo resolutioni affirmatiuè alterius casus quem in eodem loco ponit Pater Pellizarius, nempe, quando filia matris habentis indultum faciendo celebrare in Oratorio priuato coedatur, ut etiam absente matre, ea possit cum sua familia ibi audire Missam; & quidem sub his verbis: *Tibi, ut quando dicta N. a domo predicta absit (in qua scilicet existit Oratorij matris concessio) durare absentia huiusmodi Missam in dicto Oratorio in tua, ac familia tua presentia celebrari facere liberè, & licite posse: si mater iam sit mortua, puto quod amplius non potest filia dicto induito gaudere, & audire Missam in dicto Oratorio quod tamen Pellizarius concedit.* Et ratio est, quia priuilegium concessum à Pontifice, fuit concessum persona Matris, licet ut eius filia possit eo vni, a domo ipsa matre absente: Ergo etiam ipsa mortua negoti profligat consequitam. Et quidem, cum hoc priuilegium celebrandi in priuatis Oratoriis sit contra ius communem strictè explicandum erit, vt testatur DD. quos citat, & sequitur Sanchez de matr. lib. 8. disput. 1. n. 3.

RESOL. XXXVIII.

An tēpore interdicti possit Missa celebrari in quoque Oratorio ab Episcopo approbat? Ex p. 5. tr. 10. Ref. 60.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Turrian. lib. 6. disp. 49. dub. 1. & diff. 7. n. 18. ubi sic ait: Concessio hæc fiat pro Ecclesiis etiam Hospitalium,